

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 441/2022-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpenej advokátskou kanceláriou JUDr. Marta Maruniaková, s. r. o., Sovietskych hrdinov 200/33, Svidník, proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 7Co/181/2018 z 29. apríla 2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkové východiská

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. januára 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Tiež navrhuje zrušiť namietaný rozsudok, vec vrátiť na ďalšie konanie a priznať náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že žalobkyňa (Slovenská republika, zastúpená Slovenským pozemkovým fondom) sa žalobou doručenou Okresnému súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) 19. februára 2008 domáhala určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] proti sťažovateľke a ďalším trom osobám. Žalobkyňa podanú žalobu odôvodnila tým, že sporné nehnuteľnosti zapísané v pozemkovoknižnej zápisnici č. [REDAKOVANÉ], č. [REDAKOVANÉ], č. [REDAKOVANÉ], č. [REDAKOVANÉ] a č. [REDAKOVANÉ] prešli po pôvodnom vlastníkovi [REDAKOVANÉ] v dedičskom konaní [REDAKOVANÉ] podľa zápisnice z 2. februára 1949 na jeho dvoch priamych dedičov a následne na základe výmeru vydaného pôdohospodárskym odborom rady v [REDAKOVANÉ] z 11. mája 1955 ich podiely prešli do vlastníctva československého štátu výkupom realizovaným podľa zákona č. 46/1948 Sb. o novej pozemkovej reforme.

3. Okresný súd rozsudkom č. k. 3C/174/2010 z 23. júna 2016 žalobu zamietol. Krajský súd na odvolanie žalobkyne uznesením č. k. 7Co/199/2016 z 27. marca 2017 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd v poradí druhým rozsudkom č. k. 3C/174/2010 z 3. októbra 2018 žalobu opätovne zamietol.

4. Krajský súd na základe podaného odvolania žalobkyňou namietaným rozsudkom zmenil rozsudok okresného súdu a určil, že vlastníkom sporných nehnuteľností je žalobkyňa s odôvodnením, že v kúpnych zmluvách z 11. apríla 1943 a zo 17. októbra 1947 (ďalej len „kúpna zmluva z roku 1943“ a „kúpna zmluva z roku 1947“) boli presne špecifikované nehnuteľnosti, čo nemohlo vyvolať presvedčenie nadobúdateľov, resp. ich právnych predchodcov, že okrem týchto nehnuteľností nadobúdajú do vlastníctva aj iné nehnuteľnosti. Nadobúdatelia tak na základe týchto právnych úkonov nemohli byť dobromyseľní v tom, že im patria aj nehnuteľnosti, ktoré v zmluve neboli uvedené.

5. Proti namietanému rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka spolu s ďalšími dvoma žalovanými dovolanie, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č. k. 9Cdo/100/2020 z 27. októbra 2021 odmietol s odôvodnením, že sťažovateľka podané dovolanie vecne neodôvodnila a namietala iba zistený skutkový stav súdmi nižšej inštancie.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka krajskému súdu vytýka, že v namietanom rozsudku sa nedostatočne vysporiadal so skutočnosťou, že posledná strana kúpnej zmluvy z 1947 obsahuje potvrdenie kancelárie Okresného súdu Giraltovce z 11. júna 1949, z ktorého vyplýva, že na základe tejto zmluvy bol uznesením č. [REDAKOVANÉ] povolený zápis v pozemkovoknižnom protokole č. [REDAKOVANÉ], č. [REDAKOVANÉ], č. [REDAKOVANÉ] č. [REDAKOVANÉ], č. [REDAKOVANÉ] a č. [REDAKOVANÉ] katastrálneho územia [REDAKOVANÉ]. Ďalej tvrdí, že krajský súd nevzal do úvahy nadobudnutie sporných nehnuteľností vydržaním z dôvodu, že sporné nehnuteľnosti nie sú v kúpnej zmluve výslovne označené ako predmet zmluvy, a tým neboli predmetom prevodu. Sťažovateľka predmetné vydržanie sporných nehnuteľností preukazuje aj osvedčením o vydržaní vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam vydané v prospech jej právneho predchodcu (poručiteľa [REDAKOVANÉ]).

7. Okrem iného uviedla, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno o nedobromyseľnosti držby sporných nehnuteľností právnym predchodcom žalovaných. Podľa jej názoru nevyhodnotenie právne významných skutočností a dôkazov je potrebné hodnotiť ako nesprávny procesný postup súdu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne, resp. svojvoľné s priamym dopadom

na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

9. Úlohou ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

10. Kompetencie ústavného súdu nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa na skúmanie tvrdenej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Postup v súdnom konaní, zisťovanie a hodnotenie skutkového stavu, výklad iných než ústavných predpisov a ich aplikácia sú pri riešení konkrétnych prípadov záležitosťou všeobecných súdov. Ústavnému súdu preto neprislúcha posudzovať zákonnosť vydaných súdnych rozhodnutí za predpokladu, že nimi nebolo porušené ústavou zaručené právo či sloboda. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 70/08).

11. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 348/2019).

12. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľky je jej námietka o nedostatočnom vysporiadaní sa krajského súdu s nadobudnutím vlastníckeho práva vydržaním implicitne dôkazným bremenom žalobkyne o nedobromyseľnej držbe sporných nehnuteľností.

13. Krajský súd vychádzal zo zistenia, že zápisnicou spísanou na Notárskom úrade vo Svidníku 23. februára 1998 bolo v prospech právneho predchodcu žalovaných [REDAKOVANÉ] vydané osvedčenie o vydržaní vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam pôvodne zapísaným v pozemkovoknižných zápisniciach č. [REDAKOVANÉ] č. [REDAKOVANÉ] č. [REDAKOVANÉ], č. [REDAKOVANÉ] a č. [REDAKOVANÉ] k. ú. [REDAKOVANÉ]. Tieto nehnuteľnosti mali byť predmetom kúpnych zmlúv z roku 1943, 1947. Konkrétne predmetom kúpnej zmluvy z roku 1943 bol pozemok zapísaný v pozemnoknižnej zápisnici č. 37 označený pod miestnym parcelným číslom (mpč) [REDAKOVANÉ] a ako kupujúci sú v zmluve uvedení [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. [REDAKOVANÉ] V zmluve z roku 1947 sú ako kupujúci uvedení predchodcovia žalovaných [REDAKOVANÉ] a jeho manželka [REDAKOVANÉ]. Predmetom kúpnej zmluvy z roku 1947 bol pozemok zapísaný v pozemnoknižnej zápisnici č. [REDAKOVANÉ] označený mpč. [REDAKOVANÉ]. Krajský súd tým identifikoval predmet kúpnych zmlúv ako „presne špecifikovaný“ a iné nehnuteľnosti vrátane predmetných, o ktorých sa viedol spor, predmetom prevodov neboli.

14. Zmluva z roku 1947 nezodpovedala údajom vyplývajúcim z pozemkovej knihy, keďže vlastníkom týchto nehnuteľností bol [REDAKOVANÉ], pričom právny predchodca žalovaných [REDAKOVANÉ] spolu so svojou manželkou kúpnu zmluvu z roku 1947 uzavreli s [REDAKOVANÉ] (bratom [REDAKOVANÉ]), ktorý nebol oprávnený nehnuteľnosti zapísané v pozemkovoknižnej zápisnici č. [REDAKOVANÉ] katastrálneho územia [REDAKOVANÉ] predat'. Z uvedeného dôvodu táto zmluva nebola zapísaná v pozemkovej knihe, a tak sa právny predchodca žalovaných [REDAKOVANÉ] spolu so svojou manželkou nestal vlastníkom prevádzaných nehnuteľností.

15. Následne 2. februára 1949 prebehlo dedičské konanie po zomrelom [REDAKOVANÉ], pričom predmetom dedičstva boli aj sporné nehnuteľnosti, ktoré nadobudli jeho dedičia [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Zo zápisnice o priebehu dedičského konania považoval krajský súd za preukázané, že jeho účastníkmi boli už uvedení dedičia, zastúpení [REDAKOVANÉ], pričom dedičského konania sa zúčastnil aj právny predchodca žalovaných [REDAKOVANÉ], ktorý v konaní predložil v origináli a v odpise kúpnu zmluvu z roku 1947. Zo zápisnice vyplynulo, že sám [REDAKOVANÉ] uznal, že na základe kúpnej zmluvy odkúpil spolu so svojou manželkou nehnuteľnosti zapísané v pozemkovoknižnej zápisnici č. [REDAKOVANÉ] katastrálneho územia [REDAKOVANÉ]. K žiadnemu inému majetku vrátane sporných nehnuteľností sa nehlásil. Následne bolo v rámci dedičského konania navrhnuté, aby po právoplatnosti uznesenia o odovzdaní pozostalosti bol povolený súdom v protokole č. [REDAKOVANÉ] vklad vlastníckeho práva [REDAKOVANÉ] a jeho manželke a v protokoloch č. [REDAKOVANÉ] č. [REDAKOVANÉ], č. [REDAKOVANÉ], č. [REDAKOVANÉ] a č. [REDAKOVANÉ] (sporné nehnuteľnosti) dedičom [REDAKOVANÉ]. [REDAKOVANÉ] (právny predchodca žalovaných) spolu so zástupcom dedičov predmetnú zápisnicu o priebehu dedičského konania podpísali, pričom uznesenie o odovzdaní pozostalosti bolo všetkým účastníkom vrátane [REDAKOVANÉ] a jeho manželky riadne doručené (doručenky v spise). Okresný súd Giraltovce uznesením č. d. [REDAKOVANÉ] z 11. júna 1949 povolil zápis kúpnej zmluvy z roku 1947 a zápis uznesenia o odovzdaní pozostalosti č. [REDAKOVANÉ] z 8. apríla 1949 do pozemkovej knihy.

16. Z uvedeného vyplýva, že predmetom kúpnych zmlúv z roku 1943 a 1947 boli presne špecifikované nehnuteľnosti a táto skutočnosť nemohla vyvolať u nadobúdateľov presvedčenie o tom, že okrem týchto nehnuteľností nadobúdajú do vlastníctva aj iné (sporné) nehnuteľnosti. Ústavný súd si vyžiadal dotknuté listiny a oboznámil sa s ich obsahom. Argumentácia sťažovateľky zjavne neobstojí, ak je založená na zmluve z roku 1947, a to popri dedičskej záležitosti, ktorá nasleduje až po spomínanej zmluve (2. február 1949) a v ktorej sa jasne deklaruje dedičské právo k nehnuteľnostiam zapísaným v pozemkovoknižných zápisniciach č. [REDAKOVANÉ] č. [REDAKOVANÉ], č. [REDAKOVANÉ], č. [REDAKOVANÉ] a č. [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], rod. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. V rovnakej zápisnici verejného notára [REDAKOVANÉ] z 2. februára 1949 sú síce uvedení aj [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ale len v súvislosti so zmluvou zo 17. októbra 1947 a len vo vzťahu k nehnuteľnostiam mpč. [REDAKOVANÉ] v zápisnici č. [REDAKOVANÉ] k. ú. [REDAKOVANÉ].

17. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že argumentáciu krajského súdu a jeho závery nemožno považovať za arbitrárne či svojvoľné, a tak z ústavného hľadiska za neospravedlňujúce a neudržateľné, teda za také, ktoré by mali za následok porušenie práv sťažovateľky. Krajský súd jasne a zrozumiteľne uviedol, čo v rámci prejednávanej veci pokladal za relevantné a čo ho viedlo k záveru o existencii vlastníckeho práva žalobkyne k sporným nehnuteľnostiam.

18. Ústavný súd dospel k záveru, že námietky sťažovateľky neodôvodňujú prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, pretože sú zjavne neopodstatnené. Skutočnosť, že sa sťažovateľka s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže samo osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti namietaného rozsudku. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet dôvod, aby sa spochybňovali závery namietaného rozsudku, ktoré by odôvodňovali nezákonnosť alebo nesprávne zistený skutkový stav. Ustanovenie § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoÚS“) dáva v záujme racionality a efektivity konania ústavnému súdu právomoc posúdiť prijateľnosť návrhu predtým, než dospeje k záveru, že o návrhu rozhodne meritórne nálezom. Za zjavne neopodstatnenú považuje ústavný súd takú sťažnosť, keď uplatnené námietky nie sú spôsobilé spochybníť ústavnosť napadnutých rozhodnutí. Ide o situácie, keď ústavnej sťažnosti chýba ústavnoprávna dimenzia. Tak je to aj v tomto prípade, preto ústavný súd sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) ZoÚS odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. júla 2022

Peter Straka
predseda senátu